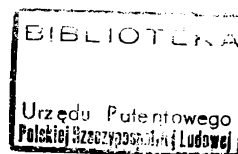

5. lipca 1932 r.

2

URZĄD PATENTOWY

D06m 11/00

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 16177.

Kl. 8 k 1.

I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft
(Frankfurt n. M., Niemcy).

**Kompozycje nadające się do włókiennictwa, zwalczania szkodników,
jako środki dezynfekcyjne, smary i t. d.**

Zgłoszono 21 stycznia 1931 r.

Udzielono 4 kwietnia 1932 r.

Pierwszeństwo: 13 marca 1930 r. (Niemcy).

Stwierdzono, iż można otrzymać cenne kompozycje, nadające się doskonale do a-wiważu, apretury lub szlichty oraz jako inne środki dla przemysłu włókienniczego, do skórnictwa, papiernictwa, do wyrobu wosku do politory, past do obuwia oraz do zwalczania pasorzytów i jako środki dezynfekcyjne lub jako smary i t. d., wytwarzając mieszaniny złożone z tłuszczów zwierzęcych, roślinnych, sztucznych lub mineralnych, z kwasów tłuszczowych, olejów, wosków, parafin oraz innych w wodzie nierozpuszczalnych środków z produktami o charakterze soli, amidów, estrów lub amido-estrów, powstających pod działaniem amin, zawierających jedną lub więcej reszt orga-

nicznych z jedną lub więcej oksygrupami, oraz oprócz tego ewentualnie jeszcze inne grupy, na kwasy, zwłaszcza kwasy karbo-nowe wyżej cząsteczkowe, albo sulfonowa-ne kwasy karbonowe. Przytoczone środki rozpuszczają się wzajemnie przeważnie klarownie, a mieszaniny wykazują całkiem nowe właściwości.

Do wytworzenia produktów wyjściowych o charakterze soli, amidów, estrów lub amidoestrów nadają się na przykład jedno, dwu lub trójetanoloaminy, propanoloaminy, oksetyloanilina, cykloheksylokwetanoloa-mina, jednoetanoloetylenotetramina względnie ich amidy kwasowe, oksetylomorfolina, trójetanoloaminodwuoksetyloeter, oraz pro-

2 dukty przemiany tych amin z aldehydami i tak dalej. Do przytoczonych celów nadają się takie kwasy, jak na przykład: kwasy tłuszczowe o cząsteczce małej względnie większej, oksykwasy tłuszczowe, podstawione kwasy tłuszczowe, aromatyczne kwasy karbonowe, kwasy naftenowe, sulfonowe kwasy olejów otrzymanych z olejów smoły węgla brunatnego lub z węglowodorów pochodzenia naftowego, sulfokwasy szeregu benzenu lub naftalenu, zawierających jeden lub kilka łańcuchów bocznych jednego rodzaju lub różnych, sulfokwasy związków hydroaromatycznych lub heterocyklowych i tak dalej. Związki te można następnie sulfonować albo w przypadku, gdy znajdują się grupy OH lub nienasycone związki, można je przeprowadzić w inne estry, również w estry kwasów mineralnych, jak na przykład kwasu siarkowego.

Gdy w aminach znajduje się więcej niż jedna oksygrupa, wówczas można prócz wymienionych wyżej estrów kwasowych wprowadzić również jedną lub więcej reszt innych kwasów organicznych lub nieorganicznych, na przykład: kwas siarkowy, fosforowy, solny, octowy, winowy, glikolowy, benzoehydy i tak dalej.

Opisane powyżej kompozycje rozpuszczają lub rozpraszają się z łatwością w wodzie, benzynie, nafcie, parafinie, chlorowanych parafinach, kwasach tłuszczowych i estrach tychże kwasów, woskach, organicznych rozpuszczalnikach wszelkiego rodzaju, na przykład w wyższych alkoholach, eterach, estrach i tak dalej, w postaci nadzwyczaj równomiernej. Kompozycje dają się rozprowadzić wodą, mydłem, olejem tureckim i podobnymi środkami, a zwłaszcza organicznymi rozpuszczalnikami. Szczególna zaleta opisanych mieszanin polega na tem, iż ewentualnie można je z łatwością wymyć z włókien. Smarność środków smarowych wytworzonych opisanym sposobem można znacznie zwiększyć przez dodatki najróżniejszego rodzaju.

Wyłącza się masy woskowe wymienione w patencie francuskim Nr 698643.

Przykład I. W 100 kg oleju parafinowego rozpuszcza się 5 kg produktu kondensacji, otrzymanego z 1 cząsteczki trójetanoloaminy i 1 cząsteczki kwasu olejowego. Otrzymuje się roztwór klarowny, emulgujący się z łatwością w słabych roztworach mydła i nadający się doskonale do awiaważu różnego rodzaju wyrobów tkackich, do szlichty i apretowania.

Przykład II. 100 kg twardej parafiny stapia się z 5 kg produktu kondensacji, otrzymanego z 1 cząsteczki jednoetanoloaminy i 2 cząsteczek kwasu stearynowego. Otrzymuje się produkt rozpuszczający się bardzo łatwo w roztworach skrobi lub dekstryny i nadający się doskonale do apretury.

Przykład III. 100 kg łoju stapia się dobrze mieszając z 10 kg produktu kondensacji otrzymanego z 1 cząsteczki dwuetanoloaminy i 3 cząsteczek kwasu stearynowego. Po ochłodzeniu otrzymuje się bardzo trwałą mieszaninę, emulgującą się z łatwością w gorących roztworach mydła i nadającą się doskonale do awiaważu, szlichty i apretury.

Przykład IV. W 100 kg oleju maszynowego o małej lepkości rozpuszcza się w 5 kg produktu kondensacji otrzymanego z 1 cząsteczki trójetanoloaminy i 3 cząsteczek kwasu stearynowego. Otrzymuje się doskonały smar o dużej lepkości.

Przykład V. 50 części oleju wrzecionowego miesza się ściśle z 50 częściami produktu kondensacji otrzymanego z 1 cząsteczki dwuetanoloaminy i 3 cząsteczek kwasu stearynowego. Otrzymuje się smar o dużej lepkości.

Zastrzeżenie patentowe.

Kompozycje nadające się do włókiennictwa, zwalczania szkodników, jako środki dezynfekcyjne, smary i tak dalej, znamien-

ne tem, że zawierają mieszaniny zwierzęcych, roślinnych, sztucznych lub mineralnych tłuszczów, kwasów tłuszczowych, wosków, parafin i innych w wodzie nierozpuszczalnych środków z produktami o charakterze soli, amidów, estrów lub amido-estrów, powstającymi pod działaniem na kwasy, zwłaszcza kwasy karbonowe więcej cząsteczkowe, kwasy sulfonowe lub sulfo-

nowane kwasy karbonowe, amin, zawierających jedną lub więcej reszt organicznych z jedną lub więcej oksygrupami.

I. G. Farbenindustrie
Aktiengesellschaft.
Zastępca: Dr. inż. M. Kryzan,
rzecznik patentowy.